

ARMOEDE EN DIACONIE

Nederland is een zeer welvarend land. Verreweg de meeste Nederlanders noemen zich bij sociologisch onderzoek 'gelukkig' tot 'zeer gelukkig'. Tegelijk is er een aanzienlijke groep burgers die maar moeilijk rond kan komen. Alleen al enkele honderdduizenden kinderen leven in armoede. Iedere drie jaar presenteren de kerken een armoederapportage.

Vrijdag 8 november gebeurde dat in de Pauluskerk te Rotterdam. De scriba van de PKN en ik mochten, namens de twee grote kerken van ons land, het rapport aanbieden aan de staatssecretaris van sociale zaken. Het verslag is om meerdere redenen belangrijk. Het geeft ons allereerst meer zicht op de inzet van de kerken rond armoede. Duizenden kerkmensen zetten geld en tijd in voor hun arme medeburgers. Tegelijk geven de kerken een signaal aan de politiek en de samenleving.

diaconie als kerntaak

De betrokkenheid van kerkelijke organisaties bij hulpverlening aan mensen in nood blijkt onverminderd hoog te zijn. Door de inzet van kerkelijk geld en menskracht wordt uitsluiting tegengegaan en worden de meest kwetsbaren geholpen te participeren binnen onze samenleving. Een en ander komt voort uit het hart van ons christelijk geloof. Als beeld van God is iedere mens van waarde. Christus spoort ons aan tot concrete barmhartigheid. De overbekende parabel over de barmhartige Samaritaan kan ons daarbij inspireren. Wij worden uitgedaagd om steeds meer een naaste te worden voor mensen in de marge. Het aanbidden van God en de dienst aan de naaste horen bij elkaar als hol en bol. Christus wordt niet alleen ontmoet in Woord en sacrament maar ook in de minste van de zijnen.

kritische bondgenoot

De kerken blijven overigens de overheid oproepen om een schild voor de zwakken te zijn. Onze samenleving moet zó worden geordend dat ook de armen en kwetsbaren tot hun recht komen. Samen met de overheid zijn het maatschappelijke middenveld en onze burgers geroepen om gezamenlijk actie te ondernemen. De diaconale hulp van de kerken vormt een signaal dat het niet goed gaat, dat overheidsvoorzieningen mensen onvoldoende bereiken. De overheid dient een sociaal vangnet te waarborgen. De kerken willen bondgenoten van onze overheid zijn. Zij bieden hulp aan mensen in nood. Zij willen samenwerken met gemeenten en instanties. Nog meer samenwerking tussen kerken en de verschillende overheden kan vruchtbaar zijn. Tegelijk willen de Kerken de overheid kritisch volgen en aanspreken. Wij waarderen de inzet van de overheid maar signaleren dat dat beleid helaas nog onvoldoende vruchten afwerpt. Het oecumenische armoederapport 2019 is dan ook een oproep aan de overheid om het beleid voor een aantal deel terreinen, zoals de schuldenproblematiek en de hoogte van de uitkeringen, te intensiveren.

waardigheid

Nog een ander belangrijk punt wil ik noemen. De bureaucratie en de vele ingewikkelde formulieren zien diaconale vrijwilligers als belangrijke blokkades bij het effectief bestrijden van armoede. Uit het armoedeonderzoek klinkt een oproep aan onze overheden om te werken aan een meer menswaardige samenleving. Uiteindelijk gaat het om het recht doen aan de waardigheid van iedere mens. Recent noemde de Vlaamse psychiater Dirk de Wachter het gelukkig maken van een ander mens, de zin van ons bestaan. Dat wij individueel en collectief mogen bijdragen aan het geluk van andere mensen, heel bijzonder van de armen en de kwetsbaren in ons land. Het zal ons tot zegen zijn.

Mgr. dr. Gerard de Korte